

ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Local Political Conflicts in Suratthani

จารึก ธารพร*

Jaruek Thaporn

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง และผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลน้ำเค็ม ที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น ทำการศึกษาข้อมูลจาก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลน้ำเค็ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย นักการเมืองกลุ่มเก่า นักการเมืองกลุ่มใหม่ ผู้สนับสนุนทางการเมือง (ผู้ช่วยหาเสียงหรือห้วค้แค้น) ในอดีต และปัจจุบัน รวมจำนวน 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ ผลการศึกษาพบว่า สืบเนื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการกระจายอำนาจ ได้ให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่น โดยมอบอำนาจอิสระแก่ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งในการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชน โดยการมอบอำนาจให้ตัวแทนเข้าไปบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง แต่การกระทำตามบทบาทอำนาจหน้าที่ดังกล่าวทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกันขึ้น นั่นคือ ต่างฝ่ายต่างพยายามทำให้ความคิดเห็นของตนเองบรรลุผลอันจะเป็นการนำไปสู่พฤติกรรมที่ทำให้ตนเองเป็นผู้ชนะและอีกฝ่ายหนึ่ง

* นักพัฒนาชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี; Email: jajaruek@hotmail.co.th

เป็นผู้พื่อนำไปสู่สถานการณ์ของความขัดแย้ง การเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำเขียวก็เกิดความขัดแย้งจากสถานการณ์ความแตกต่างทางความคิดระหว่างกลุ่มนักการเมืองกลุ่มเก่าและกลุ่มนักการเมืองกลุ่มใหม่ โดยสาเหตุของความขัดแย้งมาจากลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลัง การรับรู้ ความรู้สึก การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนในการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันของบุคคล ซึ่งผลกระทบในชุมชนและท้องถิ่น ได้แก่ ความเป็นมิตรระหว่างบุคคลลดลง ความเชื่อถือ ไว้วางใจต่อกันหมดไป เกิดความแตกแยกเป็นฝักฝ่าย เกิดความบาดหมางระหว่างกัน อาจนำมาซึ่งการใช้อาชญากรรมมากกว่าเหตุผลในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่ความตึงเครียดและ/หรือหาทางออกด้วยวิธีการที่รุนแรง ดังเช่นการลอบทำร้ายจนถึงขั้นเสียชีวิต สร้างความเบื่อหน่ายทางการเมืองให้แก่ประชาชน

คำสำคัญ: ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น, จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

The purposes of this research were to study the causes and consequences of political conflicts of Namcheaw Subdistrict Municipality with the local people. Sample of this research were 5 locals of Namcheaw Subdistrict Municipality in Suratthani, related to the local politics in Suratthani, consisted of the old political group, the new political group and the old and new political support group (campaigners or supporters). The tools used in this study were the questionnaires. Collected statistical data was analysed as a descriptive summary. The research findings were summarised as follows: According to the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2550 and

Decentralisation Act, it was emphasised on the local government authorities having the right to govern themselves independently, and decentralising by allowing the authorised representative to self-manage locally. However, that led to a situation of conflicts since either side was trying to make their own opinions and achieve them, fostering a pattern of disagreement, thus arising said conflicts. The underlying reasons of the conflicts of Namcheaw Subdistrict Municipality were caused by the differences of opinion between the old and new politicians group that came from the individual characteristics such as background, perception, sensation and the unclear communication and perception systems of different individuals. Hence affected the local communities to have deteriorated interpersonal relationships and trust, divided factions and a feud that may lead to solving problems with emotions rather than reasons or with pressures and violence in such manner that rose death toll, ultimately causing people to be fed up with politics.

Key Word: Conflicts in Local Political, Suratthani

บทนำ

ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติในสังคมมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสังคมชนบท สังคมเมือง สังคมตะวันตก หรือสังคมตะวันออก ทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล ชุมชน จนถึงระดับระหว่างประเทศ ซึ่งเรามักพบเห็นข่าวความขัดแย้งในบริบทต่างๆ ได้ตามหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

ตลอดจนสื่อต่างๆ อยู่เป็นประจำทุกวัน ไม่ว่าจะจะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลจนถึงกับการมีการทำร้าย การฆ่าฟันกันจนถึงแก่ความตาย การชุมนุมประท้วงเพื่อการเรียกร้อง หรือการประท้วงเพื่อต่อต้านโครงการของรัฐที่มีผลกระทบ ต่อชุมชนท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้นต้องมีการหาข้อยุติ ซึ่งในเบื้องต้นก็อาจจะใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน ฝ่ายชนะก็จะเป็นผู้กุมอำนาจและเริ่มจัดกฎเกณฑ์ต่างๆ กลุ่มบุคคลซึ่งส่วนใหญ่จะมีหัวหน้าที่แข็งแกร่งที่สุดซึ่งเป็นผู้นำนั้นจะเป็นคณะบุคคลที่จัดระเบียบสังคมขึ้น อันรวมไปถึงการจัดแจงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม การแจกแจงเรื่องอำนาจ รวมตลอดทั้งการกำหนด ค่านิยมที่สมาชิกทุกคนจะถือตามทันทีที่ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น นั่นคือ การเกิดขึ้นของสิ่งที่เรียกว่า รัฐ (State) รัฐ คือ ระเบียบการเมือง (Political Order) ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นเสาหลักของการอยู่ร่วมกันในชุมชนมนุษย์ (ลิจิต ธีรเวคิน, ม.ม.ป.) มีข้อสังเกตว่า สังคมทุกสังคมย่อมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่ได้ ความขัดแย้งในสังคมจึงเป็นเรื่องปกติ เป็นแต่เพียงว่าความขัดแย้งดังกล่าวยังสามารถหาข้อยุติได้ในกรอบของกลไกที่มีอยู่สังคมนั้นก็สามารรถดำเนินต่อไป หรือตราบเท่าที่ปัญหาความขัดแย้งอยู่ในสัดส่วนที่ไม่แผ่กระจายไปทั่วทั้งสังคมจนหาวิธีการหรือกลไกเพื่อยุติความขัดแย้งไม่ได้สังคมนั้นก็สามารรถดำเนินต่อไป โดยในภาพรวมจะถือได้ว่าสังคมนั้นยังอยู่ได้อย่างมีความสมานฉันท์ แต่เมื่อใดก็ตามที่ความขัดแย้งถึงจุดที่ไม่สามารถจะแก้ไขเยียวยาได้ทางเลือกของสังคมก็จะถูกจำกัดลง โดยมีทางออกอยู่สองทางคือ การพยายามแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธีด้วยการเจรจาหรือไกล่เกลี่ย หรือมิฉะนั้นก็จะต้องแก้ไขความขัดแย้งด้วยการใช้กำลังหรือความรุนแรง ผลที่ออกมาก็คือการที่ฝ่ายหนึ่งชนะ อีกฝ่ายหนึ่งพ่ายแพ้ ผู้ชนะก็จะสร้างระเบียบการเมืองขึ้นมาใหม่และถ้าเป็นกรณีที่ไม่สามารถจะเอาชนะกันได้ก็อาจจะถึงกับแตกแยกออกเป็น 2 ส่วน หรือ 3 ส่วน ของหน่วยชุมชนหรือหน่วยการเมืองใหม่แล้วแต่กรณี สำหรับความขัดแย้งของการเมืองท้องถิ่นนั้น หมายถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกันและการกระทำที่ไปด้วยกันไม่ได้ของการเมืองท้องถิ่น ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดจากความคิดเห็นต่างกันั้นบางครั้งก็เกิดขึ้นแล้วหาทางออก

ไม่ได้ จนกลายเป็นข้อพิพาท เป็นเรื่องและผู้ที่เกี่ยวข้องมุ่งหมาย เพื่อเป็นหมายสูงสุดของตนเอง เช่นเดียวกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว ในชุมชน และในองค์กรในระดับประเทศ หรือระหว่างประเทศ หากไม่มีกระบวนการที่จะทำให้ความขัดแย้งนั้นมีทางออกหรือนำไปสู่ข้อยุติได้ ก็อาจจะเลยเถิดไปเป็นความรุนแรง ทั้งรุนแรงในการใช้คำพูด ภาษาท่าทางตลอดจนลงไม้ลงมือ เกิดความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน เสียเวลา เสียความรู้สึก และหลายครั้งเสียอำนาจอธิปไตยในระดับประเทศ (วันชัย วัฒนศัพท์, 2550)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีการบริหารโดยผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและถูกตรวจสอบโดยฝ่ายสภาท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งเช่นเดียวกัน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ต่างก็มาจากนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการกระทำตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอาจจะทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกันได้ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จะให้ความคิดเห็นต่างๆ เหมือนกันไปในทุกเรื่องทุกอย่างย่อมเป็นไปได้ แต่ถ้าวางที่กระทบกระทั่งนั้นก่อให้เกิดความพยายามของแต่ละฝ่ายในการกระทำที่จะทำให้อีกฝ่ายที่ต้องการที่ตนปรารถนา ซึ่งการกระทบกระทั่งกันนั้นก่อให้เกิดการแพ้-ชนะ ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งด้วยวิธีการใดก็ตามแต่ย่อมจะนำไปสู่สถานการณ์ที่เรียกว่า “ความขัดแย้ง” (วันชัย วัฒนศัพท์, 2550: 7-10) หากแต่การเกิดความขัดแย้งมิได้หมายความว่าหน่วยงานนั้นล้มเหลวหรือการบริหารล้มเหลว ความขัดแย้งเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าองค์กรอาจมีปัญหา ถ้าหากผู้บริหารไม่สนใจความขัดแย้ง ปิดบังหรืออำพรางความขัดแย้งก็เท่ากับการไปป้องกันหรือสกัดกั้นไม่ให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่จำเป็นในการบริหารต่อไป (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540: 9) สำหรับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอาศัยปัจจัยการบริหารที่สำคัญ คือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการเช่นเดียวกับการบริหารองค์กรอื่นๆ และในบรรดาปัจจัยบริหารเหล่านั้น “คน” นับเป็นปัจจัยสำคัญเหนือกว่าทรัพยากรที่มีค่าอื่นใด (อุทัย หิรัญโต. 2531: 2) และเนื่องจากในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคคลหลายฝ่ายอยู่ร่วมกันโดยที่แต่ละฝ่ายต่างมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไปแต่ยังต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งการ

เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันนี้จะนำมาสู่การก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งกันดังกล่าวที่อาจเป็นเรื่องของการที่แต่ละฝ่ายมีความคิดเห็นไม่ลงรอยกันบ้าง ไม่เสริมกันบ้าง ก็ถือว่าเป็นเรื่องปกติ แต่ถ้าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ก่อให้เกิดความรุนแรงหรือเป็นขบวนการที่จะนำไปสู่ความรุนแรงแล้ว สิ่งนั้นก็จะเป็น “ความขัดแย้ง” ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กร โดยมีต้นตอมาจากหลายสาเหตุ เช่น ความขัดแย้งด้านข้อมูล ซึ่งเป็นปัญหาของความขัดแย้ง การแปลผลที่ผิดพลาด ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ เป็นเหตุผลแห่งการแย่งชิงผลประโยชน์ ค่าตอบแทน ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง ซึ่งเป็นการแย่งชิงอำนาจ รวมถึงกฎ ระเบียบต่างๆ ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นความขัดแย้งในด้านพฤติกรรมส่วนตัว หรือความขัดแย้งด้านค่านิยม ซึ่งเป็นปัญหาของความขัดแย้งในด้านระบบความเชื่อต่างๆ (วันชัย วัฒนศัพท์, 2547: 13-14)

การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือรูปแบบพิเศษ กฎหมายกำหนดให้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง ซึ่งวิถีทางที่นักการเมืองท้องถิ่นได้เข้าสู่อำนาจทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องมาจากการเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้ช่วงชิง การรักษาไว้ และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่อำนาจทางการเมืองหมายถึง อำนาจในการที่จะวางนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และอำนาจที่จะใช้ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญหรือเครื่องมืออื่นๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539: 3) ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นจึงพยายามรักษาฐานอำนาจของตนเองโดยวิธีต่างๆ แต่เพราะกระแสของโลกแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Technology) ที่ประชาชนทุกระดับสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ จึงก่อให้เกิดการตื่นตัวในหลักการของประชาธิปไตยในด้านการมีส่วนร่วมที่แท้จริงไม่ใช่การมีส่วนร่วมตามระเบียบที่นักการเมืองที่นักการเมืองท้องถิ่นเคยทำมาก่อน จึงก่อให้เกิดกระแส “ท้องถิ่นนิยม” เกิดความรักและหวงแหนใน

แผ่นดินถิ่นเกิด การปกป้องทรัพยากร ธรรมชาติภายในท้องถิ่นตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตที่ติงามของท้องถิ่นของตนเอง ที่อาจก่อให้เกิด การไม่ลงรอยกันในการใช้อำนาจทั้งจากฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา ซึ่งก็อาจถือได้ว่าเป็น เรื่องปกติ แต่ถักรุนแรงขึ้นจนถึงขั้นก่อให้เกิดความแตกแยก จนถึงขั้นทำร้ายซึ่งกันและ กันด้วยวิธีการต่างๆ ด้วยความคิดที่แตกต่างทางอุดมการณ์ระหว่างนักรการเมืองท้องถิ่นที่ ต้องการเข้าสู่อำนาจด้วยตนเอง นักรการเมืองท้องถิ่นกับข้าราชการ หรือนักรการเมือง ท้องถิ่นกับประชาชนที่รักและหวงแหนแผ่นดินถิ่นเกิด ทั้งระดับบุคคล ชุมชน หรือกลุ่ม ประชาคมต่างๆ ที่ส่งผลต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) ที่ต้องการคัดเลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ บริหารและตรวจสอบความถ่วงดุล จึงทำให้การแข่งขันเป็นชนวนของความขัดแย้งเพิ่ม มากขึ้นเรื่อยๆ สำหรับการเมืองท้องถิ่นในที่นี้ขอกกล่าวถึงเฉพาะในส่วนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ซึ่งการบริหารงานเทศบาลโดยนายกเทศมนตรี ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง หรือก่อนได้รับการเลือกตั้งเรียกว่านักรการเมืองท้องถิ่น เส้นทางการเมืองก่อนได้รับการเลือกตั้งต้องใช้เงินทุนสูงและฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ มากมายกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเช่นเดียวกัน เกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงขั้นรุนแรง โดยใช้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง บางครั้งรุนแรงจนถึงขั้นต้องฆ่ากันตาย ซึ่งมีปรากฏให้เห็นบ่อยตามหน้าหนึ่งของ หนังสือพิมพ์หลายฉบับหรือทางสื่อต่างๆ มักจะมีลักษณะรุนแรงไม่ว่าฝ่ายใดจะเป็นฝ่าย ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งก็ตาม ฝ่ายที่แพ้การเลือกตั้งก็จะไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งนั้น ง่ายๆ บางครั้งถึงขั้นร้องเรียนการทุจริตเลือกตั้ง หากผลสุดท้ายตนเป็นผู้ได้รับชัยชนะ เรื่องก็จะจบ แต่ก็สร้างความแคลงใจให้กับฝ่ายตรงข้ามอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ผู้เป็นฝ่าย พ่ายแพ้ก็จะรอโอกาสที่จะล้มล้าง ทั้งโดยวิถีทางที่ถูกต้องตามกฎหมายและในลักษณะ ของมูมมิด

ในการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำเขียวก็เช่นเดียวกัน ได้เกิดสถานการณ์ ความไม่ลงรอยกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ซึ่งมี

การลอบทำร้ายนายกเทศมนตรีในสมัยนั้นจนถึงแก่ชีวิต ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาในเทศบาล ตำบลน้ำเขียวก็เกิดปัญหาความขัดแย้งอย่างต่อเนื่อง มีความบาดหมางเกิดขึ้นระหว่าง กลุ่มเครือญาติด้วยกัน ประชาชนในพื้นที่ที่มีการแบ่งฝ่ายชัดเจนกลายเป็นความขัดแย้งไม่ ยอมรับกันและกัน เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่เกิดขึ้นจึงหนีไม่พ้นการแข่งขันทางการเมืองที่มีความ รุนแรงมากขึ้น อันมีฐานจากความคลางแคลงใจซึ่งกันและกัน ผู้ที่ลงสมัครเข้ารับ เลือกตั้งจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่โค่นอำนาจทางการเมืองด้วยการลอบทำร้ายผู้บริหาร คนเดิม เกิดการแบ่งฝ่ายทั้งภาคการเมืองและภาคประชาชนในพื้นที่อย่างชัดเจน แม้ว่า จะมีประชาชนที่ยอมรับกับเสียงส่วนใหญ่ของสังคม แต่ก็ยังมีประชาชนที่ยอมรับแต่ก็ไม่ เห็นด้วย มีการพูดให้ร้ายซึ่งกันและกัน และเกิดการต่อต้านทั้งทางด้านจิตและการปฏิบัติ ตนจนเกินสิทธิของตนเอง ก่อให้เกิดปัญหาหระหว่างประชาชนด้วยกันเองตามมา ทำให้ เกิดความแตกแยกขาดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล ขาดความ สามัคคีในชุมชน ชุมชนไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้สภาพวิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป โดยเห็นแก่ประโยชน์ของตนเองหรือกลุ่มเครือญาติมากขึ้น เพราะมองว่าแม้แต่ผู้บริหาร ท้องถิ่น ยังมีการแก่งแย่งฆ่าฟันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและประโยชน์ทางการเมือง จาก สาเหตุของความขัดแย้งต่างๆ ได้ก่อให้เกิดปัญหามากมาย ปัญหาที่มาจากความขัดแย้ง ระหว่างประชาชนด้วยกัน เช่น ก่อให้เกิดความแตกแยกในเทศบาลตำบลน้ำเขียว เริ่ม ตั้งแต่สถานเบาที่สุด คือ การนิรโทษคดี หรือกล่าวอาฆาตมาดร้ายลับหลัง ไปจนถึง การด่าทอต่อหน้า ตลอดจนการขัดขวางการทำงานอย่างเต็มที่ ที่เป็นการไม่เห็นด้วย ไปจนถึงขั้นฟ้องร้อง จนทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ก่อให้เกิดการเสีย มิตรภาพที่เคยมีมาจนส่งผลให้เกิดปัญหาด้านธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ส่วนปัญหาที่มาจาก ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับผู้บริหารในเทศบาลตำบลน้ำเขียว เช่น ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาเกิด ความล่าช้า การขาดมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การคัดค้าน การบริหารงานของคณะผู้บริหาร และอาจขาดการสอดส่องดูแล ตรวจสอบ การทำงาน ของคณะผู้บริหาร

จากความขัดแย้งดังกล่าว นอกจากจะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียวแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำองค์กรหรือกลุ่มต่างๆ และประชาชนทั่วไป อันนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาท้องถิ่นและประเทศต่อไปในอนาคต ดังนั้น ผู้ศึกษาซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลที่ตั้งของเทศบาลตำบลน้ำเขียว ได้พบเห็นปัญหาความขัดแย้งหลังการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลน้ำเขียวมาโดยตลอด จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุของความขัดแย้งหลังการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลบ้านน้ำเขียว ว่ามีสาเหตุเกิดจากอะไร มีรูปแบบอย่างไร เพื่อหาแนวทางลดความขัดแย้งหลังการเลือกตั้ง และนำไปสู่ความสามัคคีทั้งในส่วนของผู้นำกิจกรรมทางการเมือง นักการเมืองและประชาชนในเทศบาลตำบลน้ำเขียวอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองของเทศบาลน้ำเขียว
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลน้ำเขียว ที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับนักการเมืองท้องถิ่นระหว่างนักการเมืองกลุ่มเก่ากับนักการเมืองกลุ่มใหม่จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลน้ำเขียว จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ผู้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย นักการเมืองกลุ่มเก่า

นักการเมืองกลุ่มใหม่ ผู้สนับสนุนทางการเมือง (ผู้ช่วยหาเสียงหรือหัวคะแนน) ในอดีต และปัจจุบัน รวมจำนวน 5 คน

การตรวจเอกสาร

ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติในสังคมมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสังคมชนบท สังคมเมือง สังคมตะวันตกหรือสังคมตะวันออก ทั้งปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล ชุมชน จนถึงระดับระหว่างประเทศ ซึ่งเรามักพบเห็นข่าวความขัดแย้งในบริบทต่างๆ ได้ตามหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนสื่อต่างๆ อยู่เป็นประจำทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลจนถึงกับการมีการทำร้าย การฆ่าฟันกันจนถึงแก่ความตาย การชุมนุมประท้วงเพื่อการเรียกร้อง หรือการประท้วงเพื่อต่อต้านโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สาเหตุของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งของแต่ละรูปแบบไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระดับบุคคล หรือระหว่างบุคคลภายในองค์กรหรือระหว่างองค์กรนั้น มีมูลเหตุที่แตกต่างกันออกไป เช่น อำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน ความสนใจที่ขัดกัน การติดต่อสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ การขาดความอิสระในการทำงาน ความหลากหลายในองค์กร ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มไม่ดี และการไม่แก้ไขความขัดแย้ง (กิติ ตยัคคานนท์, 2538) ซึ่งสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มอาจเกิดจากการมีทรัพยากรที่จำกัด ข่าวสารข้อมูลที่ต่างกัน ความเชื่อและแนวคิดที่ต่างกัน กฎ ระเบียบและมาตรฐานที่ไม่ชัดเจน ค่านิยมที่ต่างกัน ความต้องการในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน ความแตกต่างกันในเป้าหมาย โครงสร้างขององค์การ การติดต่อสื่อสาร บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ติดต่อบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่น (สนใจ ลักษณะ, 2543) ส่วนข้อมูล (Facts) ต่างฝ่ายต่างได้ข้อมูลหรือ

ข้อเท็จจริงจากแหล่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน ค่านิยม (Values) แต่ละบุคคลมีค่านิยมต่างกัน จนทำให้การรับรู้ในข้อมูลที่ได้มานั้นยิ่งต่างกันมากขึ้นไปอีก เป้าหมาย (Goals) คือสิ่งที่ต้องการให้เป็นหรือให้ได้ผลตามนั้น ซึ่งแต่ละหน่วย อาจมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน ความเชื่อ (Belief) ในทุกเรื่องหรือบางเรื่อง เช่น ลัทธิการเมือง ศาสนา ศรัทธา ฯลฯ ต่างกับ โครงสร้าง (Structure) ขององค์การทำให้หน่วยงานแต่ละหน่วยงานเห็นวาทะของตน สำคัญกว่าของคนอื่น

ดังนั้น สาเหตุที่ทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันนั้น เกิดจากความแตกต่างของบุคคล ความต้องการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ต้องการผลประโยชน์ของตนเอง และกลุ่มทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติ วิธีการที่แตกต่างกัน และสาเหตุของความขัดแย้ง 3 ลักษณะ ดังนี้

ความขัดแย้งระดับบุคคล มีสาเหตุมาจากความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายในลักษณะที่ปรากฏ เช่น รักที่เสียตายน้อง เกิดจากความต้องการเท่าเทียมกัน (Approach-Approach Conflict) หนีเสือปะจระเข้หรือไม่ต้องการทั้งสองอย่าง (Avoidance-Avoidance Conflict) หรือเกลียดตัวกินไข่ หรือความขัดแย้งที่เกิดจากความจำใจ (Approach-Avoidance Conflict)

ความขัดแย้งระหว่างบุคคล มีสาเหตุมาจากความแตกต่างของบุคลิกภาพ ความแตกต่างของค่านิยม ความแตกต่างของการรับรู้ ความแตกต่างของเป้าหมาย การแข่งขัน เพื่อจะได้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด การพึ่งพาอาศัยกันของบุคคล ความกดดันต่อบทบาท หรือความแตกต่างของสถานภาพ

ความขัดแย้งภายในองค์การ มีสาเหตุมาจากเป้าหมายไม่สอดคล้องกัน (Incompatible Goals) ความเชื่อและค่านิยมต่างกัน (Different Values Beliefs) การอิงอาศัยกันในการทำงาน (Task Interdependence) ทรัพยากรอันจำกัด (Scarce Resources) กฎระเบียบกำกวม (Ambiguous Rules) หรือปัญหาด้านการสื่อสาร (Communication Problems) (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2534)

ผลของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งส่งผลกระทบต่อองค์การทั้งทางดีและไม่ดี แต่หากผู้บริหารสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์การ กล่าวได้ว่า ที่ใดมีความขัดแย้งที่นั่นมีการพัฒนา ดังแนวคิดถึงผลของความขัดแย้ง เช่น Warren Schmidt and Robert Tannenbaum (อ้างใน สุขุมวิทย์ ไสยโสภณ, 2551) พบว่า ความขัดแย้งมีผลดี คือ ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ในองค์กร ปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ปัญหาต่างๆ ในปัจจุบันได้รับการแก้ไข เกิดความคิดสร้างสรรค์และเอาใจใส่ต่อปัญหาขององค์กร เกิดการพัฒนาศักยภาพขององค์กร ทำให้เกิดแนวความคิดที่สามที่เหนือกว่า เป็นการบังคับให้มนุษย์แสวงหาแนวคิดที่ใหม่และสอดคล้องเสมอ เป็นการบังคับให้มนุษย์สำรวจตรวจสอบความคิดเห็นของตนเองอีกครั้งหนึ่งว่า ดี เลว เหมาะสมหรือไม่ ในการที่จะเอาชนะฝ่ายตรงข้าม ซึ่งถือว่าเป็นผลที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งย่อมจะมีผลดีต่อองค์การ จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์ตรวจสอบความสามารถของตนเองอยู่เสมอ สำหรับผลเสียของความขัดแย้ง อาจจะทำให้้องค์การขาดประสิทธิภาพ (Inefficiency) และขาดประสิทธิผล (Ineffectiveness) บางคนทนดูและร่วมทำงานด้วยไม่ได้ จำเป็นจะต้องย้ายหนีออกไปจากหน่วยงานนั้นเลย ความเป็นมิตรระหว่างบุคคลย่อมลดลงไป บรรยากาศของความเชื่อและไว้วางใจกันและกัน (Trust) จะหมดไปและอาจจะเป็นการต่อสู้กันด้วยอารมณ์ที่ไร้เหตุผล มีการต่อต้านที่อาจจะขัดกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เกิดความเห็นห่างระหว่างกัน เกิดความหวาดระแวงระหว่างกัน ความมุ่งมั่นในการทำงานลดลง การทำงานเป็นทีมเกิดความยุ่งยาก เกิดความวุ่นวายยุ่งเหยิง เสียขวัญกำลังใจในการทำงานและสูญเสียบุคลากรที่ทรงคุณค่าในอดีต

ความขัดแย้งตามแนวคิดทางการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ตามทัศนะทางการเมืองอาจมองเห็นเป็นกระบวนการสองอย่างที่คาบเกี่ยวกัน กระบวนการทั้งสองอย่างก็คือ ความขัดแย้งและความกลม

เกลียว เช่น ความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริมกันหรือความเห็นสอดคล้องกัน เป็นต้น กระบวนการทั้งสองอย่างนี้จะปรากฏอยู่นานเท่าที่คนยังติดต่อพบปะกันอยู่ เมื่อคนตั้งแต่สองคน (หรือกลุ่มคน) หรือมากกว่าสองคนที่ต้องมาติดต่อพบปะกัน แต่ละฝ่ายอาจสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นด้วยความขัดแย้ง หรือความกลมเกลียว ถ้าหากความสัมพันธ์เบื้องต้นเป็นความขัดแย้งก็อาจมีความกลมเกลียวในระยะเวลาสั้นๆ เกิดขึ้นได้

ปธาน สุวรรณมงคล (2552: 3-8) กล่าวว่า มุมมองของนักรัฐศาสตร์ “การเมือง” หรือ “Politic” หมายถึง อะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐ ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจที่ประกอบไปด้วยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ กลุ่มที่ 2 การเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้ระหว่างกลุ่มการเมืองเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของรัฐ เช่น กลุ่มผลประโยชน์ของสถาบัน กลุ่มผลประโยชน์ที่ตั้งขึ้นในรูปของสมาคม เป็นต้น กลุ่มที่ 3 การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมชาติของการเมืองและเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมการเมือง กลุ่มที่ 4 การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากร หรือการแบ่งสัณปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม กลุ่มที่ 5 การเมืองเป็นเรื่องของการบริหารของรัฐในเชิงนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงเจตนารมณ์ของผู้ที่มีอำนาจรัฐ โดยเฉพาะฝ่ายบริหาร แต่ในขณะเดียวกันผู้ที่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรงกลับมองว่าการเมือง ก็คือ นักการเมือง

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน สำหรับการศึกษาครั้งนั้มองความขัดแย้งทางการเมืองว่ามีสาเหตุมาจากแนวคิดการกระจายอำนาจ จากความแตกต่างทางการเมืองในลักษณะเฉพาะบุคคล การไม่ได้รับการตอบสนองต่อผลประโยชน์ส่วนตน การใช้อำนาจทางการเมือง และสาเหตุที่มาจากข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การเมืองท้องถิ่น คือ การเมืองระดับพื้นฐานของแต่ละสังคมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ซึ่งในระบบการเมืองท้องถิ่นยังคงเป็นธรรมชาติของการเมืองในสังคมที่มีทั้งผู้กระทำทางการเมืองระดับที่มีอำนาจและอิทธิพลมาก หรือชนชั้นนำในท้องถิ่น (Local Elites) และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำทางการเมืองของชนชั้นนำจำนวนน้อย เช่น ระหว่างนักธุรกิจคนสำคัญในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในสภาแห่งชาติ หรือผู้มีชื่อเสียงมีบารมีมากเป็นที่รู้จัก และเคารพยกย่องของคนในท้องถิ่นกับประชาชนทั่วไป เป็นต้น ในหลายสังคม ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญในท้องถิ่น เช่น เรื่องที่ดิน ทรัพยากรป่าไม้ น้ำ อาชญากรรม (ปะชาน สุวรรณมงคล และเสนีย์ คำสุข, 2547: 36) โดยมองว่า กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ก็คือบุคคลที่มาจากกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงนั่นเอง จะสามารถเป็นผู้กระทำการจัดสรรปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ เหล่านั้น สิ่งที่มีคุณค่ายังหมายรวมถึง ชื่อเสียง เกียรติยศ อีกด้วย

ปัจจุบัน การเมืองท้องถิ่นของไทยเราส่วนใหญ่เป็นการเมืองประชาธิปไตยแบบกลไก (Machine Politics) มีการจัดแบ่งกลุ่มการเมืองเป็นกลุ่มเล็ก มีโครงสร้างของกลุ่มเป็นแบบแนวตั้ง (ระบบลูกพี่-ลูกน้อง) และมีพฤติกรรมทางการเมืองที่เน้นการใช้อำนาจทางการเมืองในทางมิชอบ เพื่อการแสวงหาประโยชน์ของกลุ่มตนเองและไม่โปร่งใส ดังนี้

1. ต้องการอำนาจโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่แต่อย่างใด ทั้งที่การได้มาซึ่งอำนาจนั้น ต้องมาจากประชาชนโดยตรง แต่กลับใช้อำนาจเพื่อปกป้องผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง และใช้อำนาจอย่างไม่มีจรรยาบรรณและไม่ชอบธรรม
2. นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นผู้อยู่ในเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ที่มีความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ โดยมีประชาชนเป็นฐานล่างสุด ดังนั้น มีการใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายตน ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
3. ผู้ที่มาเป็นนักการเมืองส่วนมากจะเป็นนักบริหาร หรือเจ้าของกิจการต่างๆ มาก่อน ซึ่งตำแหน่งหน้าที่การงานหรือกิจการต่างๆ ที่ได้มาย่อมเป็นผลพวงมาจากการ

ลงทุน เช่นเดียวกับการก้าวสู่ตำแหน่งทางการเมือง ก็จบลงที่การถอนทุนคืนโดยการโดยกำไร

4. นักการเมืองท้องถิ่น ส่วนมากจะเป็นชนชั้นกลาง ที่ค่อนข้างจะมีอิทธิพล ด้วยนิสัยที่ไม่ยึดมั่นกับสิ่งใด นอกจากผลประโยชน์ของตัวเองและพวกพ้อง จึงทำให้เกิดช่องว่างให้บุคคลที่สามเข้ามามีบทบาท โดยการหยิบยื่นผลประโยชน์ให้แลกกับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งภายใต้อำนาจซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้นในสังคม

5. ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักการเมือง ด้วยการที่มันยึดมั่นในอุดมการณ์ของตัวเอง ยอมหักไม่แต่ยอมงอ ทำให้ทนไม่ได้เมื่อตัวเองหรือเห็นบุคคลที่ตนเองรักและเคารพเลื่อมใสศรัทธาต้องถูกกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบ เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำของกลุ่มบุคคล จึงมีการรวมตัวกันขึ้นก็จะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความชอบธรรมและอุดมการณ์ของตัวเองจนบางทีก็ลืมนึกถึงปัญหาที่ตามมา และอาจจะลุกลามใหญ่โต ซึ่งเกิดจากการต่อสู้ที่ไม่ลืมหูลืมตานั่นเอง

ผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมือง

ผลกระทบของความขัดแย้งมีทั้งด้านสร้างสรรค์และทำลาย แต่สิ่งที่สังคมปรารถนานั้นคือ ด้านที่สร้างสรรค์ไม่ใช่ความขัดแย้งด้านทำลายที่อาจส่งผลสู่ความรุนแรง ทั้งนี้ผลกระทบที่ตามมานั้นขึ้นอยู่กับว่าความขัดแย้งได้รับการจัดการไปในทิศทางใด (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2533: 49)

ความขัดแย้งที่สร้างสรรค์ เช่น ความขัดแย้งในการปรับตัว การสร้างความเหมาะสม การสร้างนวัตกรรม หรือความขัดแย้งในการพัฒนา เมื่อความขัดแย้งเหล่านี้ได้รับการจัดการที่ดีพอเหมาะสมแล้ว ผลที่ตามมาคือ ความสมานฉันท์ การรู้จักแก้ปัญหา หาทางออกและการรู้จักยอมรับคนอื่น ส่วนความขัดแย้งในทางทำลาย ได้แก่ พฤติกรรมของการทำลายล้างความรุนแรง การสร้างศัตรู การแบ่งพรรคแบ่งพวก หาก

ไม่ได้รับการจัดการที่ดีแล้วมักส่งผลให้เกิดการต่อสู้ ครอบงำ การพยายามเอาชนะกัน และการเลี้ยงถอยของผู้แพ้

การที่กลุ่มอิทธิพลแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ด้วยความรุนแรงส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่น ในกรณีที่มีความขัดแย้งจนถึงขั้นฆ่ากัน มีผลทำให้ประชาชนเกิดความประหวั่นและมีความรู้สึกว่ “ไม่อยากจะเกี่ยว” หรือ “ไม่อยากจะเดือดร้อน” นอกจากนี้ ผลของการเลือกตั้งยังทำให้เกิดความแตกแยกในพื้นที่ โดยที่ฝ่ายแพ้และหัวคะแนนจะไม่ให้ความร่วมมือกับท้องถิ่น (นวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ, 2546: 6-83)

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ มองถึงผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นดังนี้

1. ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารงานภายในเทศบาล
2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล
3. ผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของท้องถิ่น

ความขัดแย้งในการปกครองท้องถิ่น

เนื่องจากการเมืองท้องถิ่น เป็นการปฏิสัมพันธ์ หรือการร่วมกิจกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดสรรทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าให้กับสังคมในท้องถิ่นนั้นๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยโครงสร้างทางการเมืองท้องถิ่นของไทยประกอบด้วยฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายสภาที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งฝ่ายบริหารนั้นจะมีทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และระเบียบให้ปฏิบัติอย่างเป็นทางการ และเป็นปรากฏการณ์ธรรมดาที่การเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความขัดแย้งกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มากบ้างน้อยบ้าง หนักบ้างเบาบ้าง รุนแรงมากน้อยแตกต่างกันออกไป แต่สภาพการเมืองท้องถิ่นโดยแท้แล้วเป็นการปฏิสัมพันธ์กัน ระหว่างเครือข่ายผู้คนรู้จักมักคุ้น เพื่อนบ้าน หรือสายโลหิตเดียวกันด้วยซ้ำในบางท้องถิ่น ทำให้ความรุนแรง

ทางการเมืองยุติได้ด้วยการเจรจาตกลงหรือพูดคุยกัน โดยมุ่งสู่การพัฒนาบ้านเกิดเมืองอย่างแท้จริง แต่ก็ยังมีไม่มากนักที่เกิดปัญหาทางการเมืองที่รุนแรงถึงขนาดบ่อนทำลายชีวิตกัน ส่วนหนึ่งก็มาจากความแตกต่างทางสายญาติที่ไม่เกี่ยวข้องกันเลย เป็นกลุ่มคนต่างถิ่นหรือย้ายถิ่นมาจากที่อื่น กลุ่มผลประโยชน์ ฐานการเมืองระดับชาติให้การสนับสนุน การลงทุนทางการเมืองสูง การทุจริตเพื่อต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองหรือการใช้อำนาจทางการเมืองเกินกำหนดหรือการหลงในอำนาจ ล้วนแล้วแต่เป็นมูลเหตุของความรุนแรงทางการเมืองแทบทั้งสิ้น จึงเห็นได้ว่าการเมืองท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องสนใจศึกษา เรียนรู้ทำความเข้าใจและเฝ้าหาช่องทางที่จะให้ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นมีสภาวะที่เหมาะสม จึงจะทำให้การบริหารงานท้องถิ่นมีประสิทธิภาพผลและประสิทธิภาพสูงสุด ในบริบทของการปกครองท้องถิ่นได้

ผลการวิจัย

การศึกษาความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี กรณีศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่เทศบาลตำบลน้ำเขียว พบว่า ปัญหาความขัดแย้งในรูปแบบที่ไม่ดีในพื้นที่เทศบาลตำบลน้ำเขียวเกิดขึ้นระหว่างผู้นำนักการเมืองกลุ่มเก่ากับผู้นำนักการเมืองกลุ่มใหม่ ซึ่งเป็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง คล้ายวัฏจักรไม่มีวันสิ้นสุด ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นและนำไปสู่ความขัดแย้งอย่างอื่น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานในระดับตำบลก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือปัญหานั้นอาจลุกลามบานปลายออกไปได้ ซึ่งที่มาของความขัดแย้งเริ่มเกิดขึ้นจากความพ่ายแพ้ในผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี โดยผู้แพ้การเลือกตั้งมีความรู้สึกว่าการแพ้การเลือกตั้งเปรียบเสมือนการเสียศักดิ์ศรีอย่างมาก ทั้งที่ก่อนหน้านี้ตนเองเคยได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีถึงสองครั้งติดต่อกัน ประกอบกับการได้รับ

เสียงวิพากษ์วิจารณ์ในกลุ่มหัวคะแนนต่างๆ นานา มีการปล่อยข้อมูลเพื่อให้ร้ายแก่ฝ่ายตรงข้ามจากกลุ่มผู้สนับสนุน ทำให้ความขัดแย้งเพิ่มความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและชัดเจนมากขึ้น จนถึงขั้นต้องสูญเสียชีวิตจากการลอบทำร้ายกัน แม้ในความเป็นจริงไม่อาจชี้ได้ว่าใครเป็นผู้เริ่มต้นของเหตุแห่งความขัดแย้ง หรือมูลเหตุของความขัดแย้งที่ประชาชนในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องได้ให้ข้อมูลมาไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเท็จจริงหรือไม่อย่างไร แต่ผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็เป็นสาเหตุให้ความโกรธแค้นปะทุขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า มีการผลักดันลอบยิง จนรุนแรงกลายเป็นความเคียดแค้น ต่างฝ่ายต่างไม่ไว้ใจซึ่งกันและกันคอยระวางตัวเองมากขึ้น ซึ่งเป็นวงจรซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวผู้นำและประชาชนที่ต่างก็เป็นฐานเสียงของนักการเมืองแต่ละคน โดยเหตุการณ์ที่ได้กล่าวอ้างมานี้ ได้รับคำกล่าวถึงจากประชาชนในพื้นที่ว่า “เป็นศึกระหว่างสองตระกูล” ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมีความรุนแรงและมีความซับซ้อนอีกมากมาย และส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งอาจทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ก็คงหนีไม่พ้นการเมืองในแง่ของผลประโยชน์ทางการเมือง การช่วงชิงแย่งอำนาจ เพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง แม้ในความเป็นจริงยังไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าข้อมูลฝ่ายใดเป็นจริงหรือเป็นเท็จ แต่ต่างฝ่ายต่างคิดว่าอีกฝ่ายเป็นผู้กระทำ เกิดความไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน แบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็นสองฝ่าย นินทาว่าร้ายด่าทอทั้งลับหลังและต่อหน้า ก่อให้เกิดความแตกแยกของคนในสังคม มีการให้ข้อมูลในแง่ลบเพื่อโจมตีการบริหารงานของฝ่ายตรงข้ามระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง การประสานงานในเรื่องต่างๆ เป็นไปด้วยความยากลำบากทำให้การบริหารงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก ขาดความร่วมมือและเกิดความหวาดระแวงในการดำเนินโครงการต่างๆ ของเทศบาลตำบลน้ำเขียว

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำเขียว

โดยปัจจัยแห่งการขัดแย้งดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการขัดแย้งของผู้เป็นพ่อทั้งสองฝ่ายที่บ่มเพาะความรู้สึกที่ต้องการแข่งขันเพื่อให้ได้ชัยชนะมาครอบครองและ

ต้องการที่จะถ่ายทอดความยิ่งใหญ่ไปสู่รุ่นลูกจึงทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกันขึ้น ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต่างมีความคิดเห็นของตนเองและพยายามทำให้ความคิดเห็นของตนเองบรรลุผลอันจะเป็นการนำไปสู่พฤติกรรมที่ทำให้ตนเองเป็นผู้ชนะ และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แพ้อันนำไปสู่สถานการณ์ของความขัดแย้ง การเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลน้ำเขียวก็เกิดความขัดแย้งจากสถานการณ์ความแตกต่างทางความคิดระหว่างกลุ่มนักการเมืองกลุ่มเก่าและกลุ่มนักการเมืองกลุ่มใหม่ โดยสาเหตุของความขัดแย้งมาจากลักษณะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลัง การรับรู้ ความรู้สึก การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนในการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันของบุคคล

พลวัตของความขัดแย้งของการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างขององค์กรที่เอื้อต่อการเกิดความขัดแย้งเป็นอย่างยิ่ง เพราะที่มาของทุกคนมาจากการยอมรับและความไว้วางใจของประชาชน มีความมุ่งหวังที่จะทำหน้าที่ของตนเองให้ได้รับความพึงพอใจจากประชาชนและหวังอนาคตทางการเมืองในสมัยต่อไปด้วย ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นเรื่องปกติที่จะมีโอกาสเกิดความขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งเป็นที่เข้าใจทั่วไปว่าเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ แม้ว่าจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและมีอยู่ทุกสถานที่แต่ความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อชนบทต่างกันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยเฉพาะความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นที่ทุกคนมีพื้นฐานหลายประการแตกต่างกัน ซึ่งหากสถานการณ์ความขัดแย้งมีความรุนแรงก็จะบั่นทอนต่อประสิทธิภาพในการให้บริการกับประชาชนในความรับผิดชอบ การพัฒนาขาดความต่อเนื่องหรือล่าช้าเกินความจำเป็น จากการศึกษาสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลน้ำเขียว ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าควรนำประเด็นสำคัญที่ได้จากศึกษามาอภิปรายได้ว่า ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นมีสาเหตุมาจากการที่แต่ละบุคคลมีความแตกต่างทางความคิด ประสบการณ์ ลักษณะนิสัยและอารมณ์ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ต่อ

ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น ต่อการดำเนินงานของท้องถิ่น และต่อชุมชนและท้องถิ่น ดังนี้

1. ทำให้คู่ขัดแย้ง เสนอข้อหาที่บิดเบือนของฝ่ายตรงข้าม เพื่อหวังผลประโยชน์ทั้งในด้านสังคมและการเมือง

2. ทำให้มีการเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แสดงความก้าวร้าว ไม่ยอมรับกติกาของระบอบประชาธิปไตย

3. ทำให้ขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างไม่เคารพซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการยอมรับการดำรงตำแหน่งทางการเมืองของฝ่ายตรงข้าม

4. ทำให้มีการดำเนินการทางการเมือง เพื่อขัดขวางฝ่ายตรงข้าม เช่น ขัดขวางการทำงานที่ก่อให้เกิดการยอมรับ เป็นต้น

5. ทำให้เกิดการไม่ไว้วางใจกัน ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ และไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน

6. ทำให้เกิดการทำลายความสมานฉันท์และความกลมเกลียวในการทำงานของสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมาจากการเมืองคนละขั้ว ต่างคนต่างพยายามเอาชนะกัน

7. ทำให้เกิดความขุ่นเคืองและความโกรธ ส่งผลให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งและนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรง

8. ทำทนายและส่งเสริมให้กลุ่มอำนาจเดิมยังคงอยู่ ทำให้รากฐานระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นไม่สามารถพัฒนาได้

9. ทำให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งฝ่ายกันสนับสนุน ซึ่งนำไปประชาชนต้องเลือกผู้สมัครที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มที่มีอำนาจการเมือง

10. ส่งผลให้มีพฤติกรรมการซื้อเสียงเลือกตั้ง เหมือนกับการเมืองระดับสูง เนื่องจากการมองเรื่องผลประโยชน์ทางการเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

11. ทำให้เกิดความกลัว เกิดการสร้างศัตรู ขาดความเป็นมิตร ประชาชนมองว่าการเลือกตั้งเป็นการแข่งขันของผู้มีอำนาจและผู้มีอิทธิพลมากกว่าจะเป็นการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชน

12. ขาดความคล่องตัวในการแก้ปัญหาให้กับประชาชน เกิดความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน

13. การบริหารงานของท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า และไม่เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นนั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของเทศบาล เนื่องจากการขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างแท้จริง เป็นส่วนที่ประชาชนไม่ต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ กับเทศบาล โดยเฉพาะหากเป็นคนละฝ่ายกันหรือการสนับสนุนกลุ่มการเมืองคนละกลุ่มกัน ทำให้เทศบาลขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชน ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนเบื่อหน่ายกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากตัวของนักการเมือง ซึ่งบางคั้งนักการเมืองจะเป็นผู้ที่คิดและตัดสินใจทำเองโดยไม่ได้ผ่านความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่ทำเพื่อจะได้ไม่ผิดสัญญาที่ให้ไว้ตอนหาเสียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของญาติพี่น้อง และพวกพ้องของตนเองเป็นหลัก เนื่องจากต้องการสร้างฐานคะแนนเสียงให้กับตนเองมากกว่าการคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง แม้การดำเนินการจะออกมาในลักษณะของการซ่อนเร้นเชิงนโยบายก็ตาม

ในด้านการบริหารงานของเทศบาล ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า และไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพราะต้องเสียเวลากับการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของคน 2 กลุ่ม ประกอบกับความแตกแยกในองค์กรที่เกิดจากการสนับสนุนกลุ่มการเมืองคนละกลุ่มทั้งของสมาชิกสภาเทศบาล ข้าราชการและพนักงาน มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดความไม่ไว้วางใจในการทำงานซึ่งกันและกัน ขาดการทำงานที่ต้องประสานร่วมมือกัน ทำให้การปฏิบัติงานของคนที่เป็นกลางค่อนข้างลำบาก ซึ่งโยงมาสู่ประเด็นทางการเมืองจนทำให้ประชาชนเดือดร้อนในการติดต่อหรือใช้บริการงานราชการของเทศบาล เพราะเนื่องมาจากการไม่ถูกกันของฝ่ายต่างๆ มีการเกี่ยงงาน และเลือกปฏิบัติต่อประชาชน

ที่มาติดต่องานของนักการเมือง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาล และผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดก็คือ ประชาชน

ในด้านผลกระทบต่อท้องถิ่น ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นที่ทำให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนล้มเหลว เนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง เกิดความแตกแยกสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้าน เพราะแต่ละฝ่ายต่างมุ่งโจมตีฝ่ายตรงข้าม มีการสร้างกระแสต่างๆ ในด้านลบ เพื่อย่วยุในคนภายในท้องถิ่นทะเลาะกันเอง

กล่าวโดยสรุป ผลกระทบของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ผลเสีย ได้แก่ ความเป็นมิตรระหว่างบุคคลลดลง ความเชื่อถือ ไว้วางใจต่อกันหมดไป เกิดความแตกแยกเป็นฝักฝ่าย เกิดความบาดหมางระหว่างกัน อาจนำมาซึ่งการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการแก้ไขปัญหา สัมพันธภาพที่ตึงเครียด นำไปสู่ความตึงเครียดและ/หรือหาทางออกด้วยวิธีการที่รุนแรง ดังเช่นการลอบทำร้ายจนถึงขั้นเสียชีวิต สร้างความเบื่อหน่ายทางการเมืองให้แก่ประชาชน ส่วนผลกระทบต่อหน่วยงาน ได้แก่ ทำให้ภาพพจน์ของหน่วยงานเสียหาย ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน เกิดการต่อต้าน ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ เกิดการพัฒนาที่ล่าช้า ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากพนักงานที่สนับสนุนฝ่ายตรงข้ามมองว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบริหารงาน แต่ในทางตรงข้ามก็มีผลดีเกิดขึ้นเช่นกัน ได้แก่ เกิดความผิดพลาดในการทำงานลดลง เกิดความคิดที่สร้างสรรค์และแสวงหาข้อเท็จจริง มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากขึ้น ปัญหาชัดเจนมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เกิดความสามัคคีในหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษาในประเด็น ประชาชนกับผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่น เพื่อที่จะได้ข้อมูลจากภาคประชาชน ที่ได้รับผลกระทบอย่าง

แท้จริงจากความขัดแย้งของนักการเมืองว่า มีแนวคิดและวิธีการเช่นไรบ้าง ที่จะใช้
แก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น

2. ควรทำการศึกษาวิจัยผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในเทศบาล
ตำบลน้ำเขียวที่มีต่อการบริหารงานขององค์กร ในลักษณะที่เป็นเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะ
ได้ข้อมูลเชิงลึก ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. 2550. **มิติใหม่การปกครองท้องถิ่นวิสัยทัศน์ กระจายอำนาจและ
การบริหารงานท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: เสนาธรรม.

กิติ ตัยคานนท์. 2538. **เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: บัดเตอร์
ฟลาย.

จุมพล นิมพานิช. 2543. **อำนาจกับการเมืองในองค์กร**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์
อักษร.

จรรยาศรี ตั้งเสถียร. 2553. **ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี**.
วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. 2533. **ท้าทายทางเลือก: ความรุนแรงและการไม่ใช้ความ
รุนแรง**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลด์คีมทอง.

ชรินทร์ ชุมหพันธ์รักษ์. 2544. **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับความขัดแย้ง**. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช.

เชี่ยวชาญ อาศุวัฒน์กุล. 2538. **ความขัดแย้งในองค์กร**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมธราช.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. 2543. **การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เทพนม เมืองแมน. 2540. **พฤติกรรมองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์. 2542. **พฤติกรรมบุคคลในองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ธวัช ฤกษ์หรรษา. 2552. **แนวทางการลดความขัดแย้งหลังการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลขามเฒ่าบุรี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกำแพงเพชร**. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นพ ศรีบุญเรือง. 2545. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล.

นิติ เอียวศรีวงศ์. 2541. **สันติภาพภายใต้เงื่อนไขความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปธาน สุวรรณมงคล. 2552. **การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประมวล รุจนเสรี. 2547. **การใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพัฒนาพลังแผ่นดิน.

พิชัย จงสีหา. 2553. **ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลจันทร์เพ็ญ อำเภอดำรงวิทยารอบนอก จังหวัดสกลนคร**. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วันชัย วัฒนศัพท์. 2550. **ความขัดแย้ง: หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น: ศิริภัณฑ์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

- ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา. 2533. **ความขัดแย้งในการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองอุทัยธานี (พ.ศ.2528-2533)**. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมใจ ลักษณะ. 2543. **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมยศ นวีการ. 2543. **การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. 2545. **พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจิต บุญบงการ. 2546. **การวิเคราะห์การเมือง เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “การวิเคราะห์การเมือง”** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุธน ชุมชื่น. 2552. **ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี**. การศึกษาอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2540. **ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: ตะเกียง.
- อดุลย์ รสศิริ. 2548. **การศึกษาสาเหตุและผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอมือง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรุณ รักธรรม. 2536. **ทฤษฎีองค์การและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทัย หิรัญโต. 2531. **หลักการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.